

**Posudek oponenta
na rigorózní práci Mgr. Olgy Nahodilové
„Poškozený v trestním řízení“**

Předložená rigorózní práce obsahuje 155 stran textu a je přehledně a logicky členěna do úvodu, sedmnácti kapitol a závěru. Okruh použité literatury je poměrně obsáhlý. Vnější úprava práce je velmi pěkná. Po formální stránce splňuje předložená rigorózní práce všechny požadavky na ni kladené.

Autorka si za téma své práce zvolila problematiku sice tradiční, avšak současně bezesporu stále aktuální, neboť vývoj právní úpravy vykazuje tendenci po posilování postavení poškozeného v trestním procesu, a to nejen v procesních vztazích, ale i pokud jde o uplatňování jeho hmotně-právních nároků. Její zpracování je proto určitě žádoucí a přínosné, jak z teoretického, tak i z praktického hlediska.

Po obsáhlejších úvodu, ve kterém mimo jiné autorka charakterizuje zaměření a cíl své práce, se nejdříve věnuje samotnému pojmu poškozeného a jeho postavení v trestním řízení. Souhlasit lze s kritikou zákonné definice stran v trestním řízení. Výstižně jsou charakterizované změny, provedené novelou z roku 2011, jakož i rozbor zákonných znaků analyzovaného institutu.

Zcela důvodně autorka zařadila rovněž kapitolu věnovanou oběti trestného činu. Nosné principy zákona o obětech jsou postiženy správně. Kladně třeba hodnotit výstižné srovnání obou institutů: poškozený a oběť.

Záslužně autorka věnuje samostatnou kapitolu odlišení případů, kdy určitý subjekt nesplňuje zákonné znaky poškozeného, od případů, kdy určitý subjekt nemůže práva poškozeného vykonávat, a to buď žádná, nebo jen některá. Této problematice nebývá zpravidla věnována odpovídající pozornost. Kritické výhrady stran institut společného zmocněnce jsou rovněž zcela důvodné.

Několik následujících kapitol práce je věnováno podrobnému rozboru jednotlivých procesních práv poškozeného (a oběti trestného činu) v trestním řízení. Autorka zde postupuje velmi pečlivě a svědomitě, hojně čerpá ze zpracované odborné literatury a rovněž z judikatury, avšak činí tak tvůrčím způsobem, když jednotlivá procesní práva systematicky rozčleňuje do jednotlivých skupin, a to zejména v závislosti na stádiích procesu. Positivně třeba hodnotit, že analyzuje a hodnotí i oprávnění, které přinesla novela z roku 2013 a s jejichž praktickou aplikací nejsou dosud větší zkušenosti.

Důvodně je samostatná kapitola věnována problematice souhlasu poškozeného s trestním stíháním obviněného. Kritické výhrady, které zde autorka vznáší vůči stávající právní úpravě, jsou namísto, ať již jde o okruh trestných činů nebo o okruh poškozených osob. Zcela správně, byť pouze okrajově, zde autorka rozebírá též institut soukromé, resp. subsidiární žaloby, když konfrontuje argumenty pro i proti jejich zavedení.

Autorka se dále věnuje rozhodování o uplatněném nároku a institutům odklonu v trestním procesu. S autorkou třeba souhlasit, že institut trestního příkazu přináší poškozenému řadu problémů.

V poslední kapitole své práce pak autorka přehledně shrnuje své návrhy de lege ferenda, ke kterým při zpracování práce dospěla. Některé návrhy (týkající se zejména oznamování rozhodnutí poškozenému, stíhání jen se souhlasem poškozeného, institutu trestního příkazu) jsou určitě důvodné. Jiné návrhy (například týkající se práva nevypovídat, nahlížení do spisu, možnost přiznat více než bylo požadováno, rozšíření práva podávat opravné prostředky) mohou být základem další diskuse.

V závěru své práce autorka přehledně a stručně shrnuje poznatky, ke kterým ve své práci dospěla.

Celkově lze předloženou rigorózní práci celkově hodnotit jako zdařilou. Autorka prokázala hlubokou znalost zkoumané problematiky a jejich širších souvislostí, a to nejen pokud jde o samotnou právní úpravu a relevantní judikaturu, ale rovněž pokud jde o literární zpracování a praktické interpretační a aplikační problémy. Nesporným kladem práce je pečlivost prováděných rozborů a svědomitost zpracování a především schopnost kvalifikovaně formulovat vlastní stanoviska a závěry, byť některé z nich by vyžadovaly další diskusi. Autorka prokázala schopnost samostatné odborné a tvůrčí práce. Po formální i po obsahové stránce je předložená práce způsobilým podkladem pro obhajobu.

Při ústní obhajobě své práce by se autorka mohla vyjádřit k otázce, zda by nebylo vhodnější, aby trestní řád v ustanovení § 43 odst. 1 spojoval postavení poškozeného se způsobením újmy „skutkem“ a nikoliv „trestným činem“, jak dosud činí.

Doporučuji, aby po úspěšné obhajobě a rigorózní zkoušce byl Mgr. Olze Nahodilové udělen titul doktora práv.

V Praze dne 19.11.2014

JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.
oponent